

Nanna Bjargum

*Cand.mag., lektor i tysk og dansk
ved Odsherreds Gymnasium
nannabjargum@tyskforlaget.dk*

Kronikken

Sproghistorie som en del af “Almen sprogforståelse”

– et paradoks, en lapsus eller et velgennemtænkt pædagogisk redskab til at løfte sprogundervisningen i gymnasiet?

Faget Almen sprogforståelse har fire hovedområder: sproghistorie (herunder sociolingvistik), læringsstrategier, grammatik og latin. Jeg mindes endnu de brøl af grin, som nogle kolleger udstødte, da læreplanen blev kendt: skulle eleverne nu beskæftige sig med sociolingvistik, et begreb, som de vel ikke engang kunne udtale rigtigt? Og jeg mindes endnu mere den totale afvisning, som andre kolleger fremførte, da reformen var en realitet, og undervisningshverdagen trængte sig på med spørgsmålet: hvem skal undervise? i hvad? med hvilke undervisningsmaterialer? Det første spørgsmål blev for halvdelen af sproglærernes vedkommende besvaret med et “ikke jeg!”, når talen var om sproghistorie. Det var den halvdel, der enten var for unge, dvs. 45 og yngre, til at have haft sproghistorie i deres studietid i sprogfaget, eller havde et hovedfag, herunder dansk, der ikke havde antydning af sproghistorie indbygget.

Redningskransen, der i første omgang blev kastet ud fra sproglærerforeningernes side, var nogle dagkurser i skoleåret 2004-05, som skulle bøde på de værste mangler og forberede lærerne på deres fremtidige undervisningsfelt. Disse dagkurser var sammensat af tre elementer, fx sproghistorie, latin og læringsstrategier, eller sociolingvistik, grammatik og latin osv.

Den anden hjælpende hånd kom i form af en stribe af udgivelser til Almen Sprogforståelse, samt en – efterhånden – anselig mængde materialer og tips på skolernes elektroniske mødested, EMU.

Så skulle alt vel være godt, eller? Jeg tror på, at undervisningen i sproghistorie mange steder er meget kvalificeret og engageret, og jeg tror på, at denne undervisning for

mange elever er en øjenåbner. Men jeg er samtidig bange for, at emnet bliver skubbet i baggrunden hos de undervisere, der ikke selv har beskæftiget sig med sproghistorie i deres studietid.

Så kan man foreslå, at sproghistorien varetages af de kolleger, der har grundlaget med i bagagen, men sådan ser virkeligheden ikke altid ud; der er en time-fagfordeling, der skal gå op, hver gang et nyt skoleår starter, og dér er det ganske andre ting, der er på spil, end et spørgsmål om viden om indoeuropæiske og andre 'moder'sprog.

Også for latinlærerne betød reformen, at der skulle sluges nogle kameler: Fra at være et c-niveaufag for alle sproglige gymnasieelever i 1.g. med mulighed for overbygning til b- eller a-niveau blev latin nu udvidet til at gælde *alle* 1.g.-elever, men blev så reduceret til et ca. 25-timers forløb. Senere har ministeriet helt fjernet kravet om et bestemt timetal i faget, og i takt med at mange latinlærere går på efterløn eller på pension, nogle med store frustrationer over deres fags status, så vil gymnasierne især uden for de større byer få svært ved overhovedet at tiltrække nye lærere med de faglige forudsætninger for at undervise i latin. Nogle vil nok spørge sig selv, om de har læst en årrække på universitet for at undervise x antal klasser à 30 elever i to ugentlige timer i 1. semester – en konstruktion, der meget vel kan bringe en lærer i kontakt med 150 latinelever i løbet af en uge. Guleroden kan være, at man faktisk kan få gjort en gruppe elever så interesserede, at de vælger faget på c-niveau i 2. eller 3. g. Og så er der naturligvis stadig latin på både b- og a-niveau på en række gymnasier, der har opretholdt profilen af 'latinskoler'. Fagkonsulenten i Almen Sprogforståelse, Susanne Høeg, oplyser, at man faktisk i de seneste år har set en stigning i antallet af c-niveauhold, og det er både overraskende og glædeligt. Så vil der fortsat komme studenter ud med et grundlæggende kendskab til latinsk grammatik og ordlære.

Hanne Leth Andersen påpeger i sin artikel, at "(sproghistorie på universiteterne) er gået jævnt tilbage frem mod år 2000 ....., ligesom forskning inden for området i dag er yderst sjælden. På den baggrund er det paradoksalt at disciplinen nu er blevet genoplivet i gymnasiesammenhæng, og det giver nogle faglige udfordringer for de fleste sproglærere....".

Skal man sætte sagen lidt på spidsen, kan man jo spørge, hvorfor det er så pokkers vigtigt, at eleverne lærer sproghistorie, når deres lærere ikke har skullet det?

Hvis sproghistorien skal overleve, have det godt og gerne blive noget, eleverne husker tilbage på som en række spændende historier og aha-oplevelser, så skal der mere end et tretimers kursus for lærerne til. Viggo Bank Jensen og Erling Strudsholm giver forslag til, hvordan en sådan efteruddannelse kan skrues sammen, så det bliver et mødested for gymnasie- og universitetsfolk. Ikke bare i form af to kursusdage i stedet for én, men i form af et forløb over mindst et semester.